

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
Факультет економіки та управління
Кафедра фінансів

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

ФІНАНСИ

підготовки бакалавра
галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальності 051 Економіка
освітньо-професійної програми Аналітична економіка

Луцьк – 2023

Силабус освітнього компонента **ФІНАНСИ** підготовки бакалавра, галузі знань 051 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 051 *Економіка*, за освітньо-професійною програмою *Аналітична економіка*

Розробник: Івашко О. А, доцент кафедри фінансів, кандидат економічних наук, доцент

Силабус погоджено:
гарант ОПП

Аналітична економіка

Алла СУР'ЯК

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри фінансів
протокол № 1 від 29.08. 2023 р.

Завідувачка кафедри:

Олена СТАЩУК

І. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	05 Соціальні та поведінкові науки, 051 Економіка, Аналітична економіка, Бакалавр	Нормативна
Кількість годин / кредитів <u>150 / 5</u>		Рік навчання <u>1</u>
		Семестр <u>2-ий</u>
		Лекції <u>32</u> год.
		Практичні (семінарські) <u>28</u> год.
		Лабораторні <u>0</u> год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Індивідуальні <u>0</u> год.
		Консультації <u>10</u> / год.
Мова навчання	Самостійна робота <u>80</u> год.	
	Форма контролю: <u>екзамен</u>	
	українська	

ІІ. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

ППП: ІВАШКО ОЛЕНА АНАТОЛІЇВНА

Науковий ступінь: кандидат економічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри фінансів

Мобільний телефон: 067-928-32-99

Е-mail: Ivashko.Olena@vnu.edu.ua

Електронний розклад: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

ІІІ. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Анотація курсу. Освітня компонента Фінанси належить до переліку нормативних дисциплін циклу професійної підготовки бакалавра за освітньо-професійною програмою «Аналітична економіка» та спрямована на формування у студентів системи компетентностей щодо утворення, розподілу та перерозподілу фінансових ресурсів на всіх рівнях економічної системи.

2. Пререквізити. До освітніх компонентів, вивчення яких передуює вивченню, належать: Макроекономіка, Вступ до спеціальності «Економіка».

Постреквізити. Вивчення освітнього компонента сприятиме кращому засвоєнню освітніх компонентів Економіка праці та соціально-трудових відносин, Економіка підприємства.

3. Мета і завдання освітнього компонента. Метою вивчення освітнього компонента Фінанси є сприяння більш поглибленому засвоєнню теоретичних основ фінансових відносин, які виникають на різних рівнях економічної системи.

Завдання освітнього компонента: вивчення сутності, функцій та ролі фінансів у ринковій економіці; закономірностей їх еволюційного розвитку; теоретичних основ державних, корпоративних і міжнародних фінансів; засад функціонування фінансової системи держави.

Після завершення вивчення освітнього компонента здобувачі освіти повинні знати: сутність фінансів, їх функції та роль, вплив на економіку країни через

фінансову політику та фінансовий механізм; організаційну структуру ринку цінних паперів; сутність страхового захисту та значення податкової політики; основні показники фінансово-господарської діяльності підприємства; сутність та структуру місцевих та державних фінансів; сутність та функціональне призначення міжнародних фінансів. Та вміти об'єктивно оцінювати економічні процеси, які відбуваються в суспільстві, розуміти сутність і тенденції розвитку фінансових відносин та їх особливості у сфері державних фінансів і фінансів суб'єктів господарювання, розробляти і вирішувати актуальні питання розбудови фінансової системи та забезпечення фінансової стабільності держави, зокрема аналізувати бюджетну, податкову політику держави, проводити аналіз виконання державного і місцевого бюджетів, складати кошторис доходів і витрат бюджетної установи, робити розрахунок відрахувань підприємств і громадян у державні цільові фонди, оцінювати вплив системи оподаткування на діяльність підприємств і формування доходів бюджету.

4. *Результати навчання (компетентності).*

Компетентності, яких здобувач освіти набуде в результаті вивчення освітнього компонента

Інтегральна компетентність (ІНТ)

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

СК5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

СК16. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області у сфері фінансів для вирішення управлінських завдань.

Програмні результати

ПРН 3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки.

ПРН 6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

ПРН 9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

ПРН 27. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем та використовувати набуті знання у практичній діяльності.

5. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Лабор.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Предмет фінансової науки. Централізовані фінанси та їх роль в суспільному відтворенні							
Тема 1. Фінанси: сутність та функції. Фінансові ресурси.	10	2	2		5	1	ТР, Т, Д / 3 бали
Тема 2. Фінансове право і фінансова політика	9	2	2		5		ТР, Т, Р / 3 бали
Тема 3. Податки. Податкова система	10	2	2		5	1	ТР, Т, РЗ / 2 бали
Тема 4. Бюджет. Бюджетна система	10	2	2		5	1	ТР, Т, РЗ / 2 бали
Тема 5. Бюджетний дефіцит	9	2	1		5	1	ТР, Т, РЗ / 3 бали
Тема 6. Державний кредит	8	2	1		5		ТР, Т, РЗ / 3 бали
Тема 7. Місцеві фінанси. Бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання	10	2	2		5	1	ТР, Т, РЗ / 2 бали
Тема 8. Соціальні позабюджетні фонди	9	2	2		5		ТР, Т, РЗ / 2 бали
Разом за модулем 1	75	16	14		40	5	20 балів
Змістовий модуль 2. Особливості функціонування окремих ланок фінансової системи							
Тема 9. Фінанси суб'єктів господарювання	9	2	2		5		ТР, Т, РЗ / 3 бали
Тема 10. Фінанси домогосподарств	10	2	2		5	1	ТР, Т, РЗ / 2 бали
Тема 11. Страхування. Страховий ринок	9	2	2		5		ТР, Т, РЗ / 3 балів
Тема 12. Фінансовий ринок	10	2	2		5	1	ТР, Т, РЗ / 2 бали
Тема 13. Міжнародні фінанси	9	2	1		5	1	ТР, Т, Р / 2 бали
Тема 14. Фінансова безпека держави	10	2	2		5	1	ТР, Т, Р /

							3 бали
Тема 15. Фінанси країн з розвинутою ринковою економікою	9	2	1		5	1	ТР, Т, Р / 3 бали
Тема 16. Фінанси Європейського Союзу	9	2	2		5		ТР, Т, Р / 2 бали
Разом за модулем 2	75	16	14		40	5	20 балів
Види підсумкових робіт							60
Модульна контрольна робота 1							МКР / 20 балів
Модульна контрольна робота 2							МКР / 20 балів
Всього годин / Балів	150	32	28	0	80	10	100

Форма контролю*: О – опитування; Д – доповідь, ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/ робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота, Р – реферат, аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота полягає в підготовці до модульного контрольного оцінювання за питаннями, підготовленими викладачем на основі лекційного матеріалу.

Політика викладача щодо здобувача освіти. Відвідування занять є обов’язковим компонентом оцінювання. Студенти зобов’язані заздалегідь повідомляти викладача про відсутність на занятті. Через об’єктивні причини (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі з використанням програми Zoom, Teams office 365 за погодженням із керівником курсу. Недопустиме користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов’язаних із навчанням.

Політика щодо академічної доброчесності. Виконані завдання студентів мають бути їх оригінальними роботами. Копіювання, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Пропущення лекційних та практичних занять дозволяється лише за наявності поважної причини (наприклад, хвороба (довідка від сімейного лікаря), навчання за програмою подвійного диплома, працевлаштування за фахом (довідка з місця роботи)), навчання може відбуватися за індивідуальним графіком за погодженням із деканом факультету з використанням можливостей електронних курсів на платформі Office 365 (Microsoft Teams) за погодженням із викладачем. Повторне складання екзамену допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються з нижчою оцінкою. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, довідка про стан здоров’я).

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття

та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи.

Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом освітнього компонента, з метою підвищення підсумкової модульної оцінки не дозволяється. Заборгованість із модуля повинна бути ліквідована здобувачем у позааудиторний час до початку підсумкового контролю з наступного модуля. Кінцевий термін ліквідації заборгованості з модульного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти. Результати навчання, здобуті шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в ВНУ імені Лесі Українки шляхом валідації (<http://surl.li/lymew>).

Визнанню підлягають такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту загалом, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, які передбачені силабусом навчальної дисципліни.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність не підтвердження здобувачем результатів такого навчання.

В рамках освітнього компонента «Фінанси» студенти можуть пройти безкоштовний курс «Фінанси для нефінансистів» на платформі Prometheus https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+FINANCE101+2023_T1

При пред'явленні відповідного сертифікату студенту може бути перезараховано 1 модуль з максимальною оцінкою (30 балів).

Політика поточного оцінювання знань здобувачів освіти.

Оцінювання знань здобувачів освіти з освітнього компонента «Фінанси» здійснюється на основі результатів поточного контролю знань згідно з «Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки» від 28.06.2022 р. https://ed.vnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2022/08/2022_Polozh_pro_otzin_%D0%A0%D0%B5%D0%B4_%D1%80%D0%B5_%D0%B4%D0%9C%D0%95%D0%94.pdf за 100-бальною шкалою. Об'єктом оцінювання знань здобувачів освіти є програмовий матеріал з ОК.

Навчальні досягнення здобувачів освіти оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, на підставі результатів виконання всіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру: аудиторної роботи під час лекційних, практичних занять, самостійної роботи тощо. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, захист проєктів, виступи на практичних заняттях, експрес-

контроль, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних робіт, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо.

Максимальна кількість балів за освітньою компонентою становить 100 балів, це іспит, при якому за поточний контроль з освітнього компонента студент може отримати 40 балів та за підсумковий модульний контроль – 60 балів. Підсумковий модульний контроль здійснюється після завершення вивчення тем змістового модуля у формі виконання здобувачем освіти модульного контрольного завдання (тесту) та проводиться під час навчального заняття. Максимальний бал, отриманий за модульні контрольні роботи, становить 60 балів.

Політика щодо додаткових (бонусних) балів

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, спортивних змаганнях, мистецьких конкурсах тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2023-09/2023_Polozh_pro_otzin.pdf).

Додаткові (бонусні) бали, які за тематикою відповідають освітньому компоненту, зараховуються за такі види робіт:

- опублікована наукова стаття у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів;
- публікація тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали;
- підготовка та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт, конкурсі дипломних і магістерських робіт – 7 балів;
- перемога у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт, конкурсі дипломних і магістерських робіт – 15 балів;
- участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Якщо студент успішно виконав усі запропоновані викладачем завдання й отримав остаточну оцінку не меншу, ніж 75 балів, підсумкову оцінку він отримує без складання екзамену. Така оцінка виставляється в день проведення екзамену за умови обов'язкової присутності студента.

Якщо студент отримав остаточну оцінку нижчу за 75 балів, або бажає підвищити рейтинг на екзамені, підсумкова оцінка визначається як сума балів, отриманих за поточний контроль (максимум 40 балів) та оцінки за екзамен (максимум 60 балів).

Екзаменаційна оцінка визначається за результатами опитування лекційного матеріалу.

Перелік питань на іспит

1. Сутність фінансів та їх необхідність у суспільстві.
2. Історія виникнення та розвитку фінансів.
3. Предмет і метод фінансової науки.
4. Функції, принципи і роль фінансів.
5. Взаємозв'язок і відмінності фінансів з іншими економічними категоріями
6. Структурна побудова фінансової системи.
7. Принципи побудови , характерні риси та завдання фінансових систем.
8. Управління фінансовою системою.
9. Фінансова політика та її складові частини.
10. Етапи формування та реалізації фінансової політики держави.
11. Цілі та завдання фінансової політики держави.
12. Фінансовий механізм реалізації фінансової політики.
13. Фінансовий контроль. Принципи його організації, види та методи.
14. Економічна суть фінансових ресурсів.
15. Склад та структура фінансових ресурсів.
16. Баланс фінансових ресурсів держави.
17. Напрями використання фінансових ресурсів підприємств.
18. Фінансові резерви та їх призначення.
19. Роль, місце та функції фінансового ринку.
20. Структура фінансового ринку.
21. Характеристика суб'єктів фінансового ринку.
22. Основні об'єкти фінансового ринку та їх характеристика.
23. Зміст та завдання фінансового планування.
24. Принципи та функції фінансового планування.
25. Етапи та методи у фінансовому плануванні.
26. Система фінансових планів.
27. Державний бюджет як економічна категорія.
28. Бюджетна система та бюджетний устрій.
29. Доходи Державного бюджету .
30. Видатки Державного бюджету.
31. Бюджетний процес, його основні етапи.
32. Бюджетний дефіцит та державний борг.
33. Організація бюджетного планування.
34. Фінанси підприємницьких структур, їх суть та сфери застосування.
35. Організаційно-правові форми здійснення фінансово-господарської діяльності.
36. Принципи організації фінансів підприємницьких структур.
37. Виробничі фонди підприємств, їх роль, структура та класифікація.
38. Фінансові результати діяльності підприємств
39. Економічна суть, характерні ознаки та призначення податків.
40. Елементи системи оподаткування.
41. Функції податків та принципи оподаткування.
42. Класифікація та основні види податків.
43. Склад та структура податкової системи держави
44. Зміст, склад та завдання державних фінансів.

- 45.Державні доходи та державні видатки.
- 46.Державний бюджет, його сутність і роль.
- 47.Бюджетна система України та її структура.
- 48.Принципи побудови бюджетної системи.
- 49.Бюджетний процес та його етапи.
- 50.Бюджетна класифікація, її структура та призначення.
- 51.Доходи державного бюджету та їх класифікація.
- 52.Видатки державного бюджету та їх класифікація.
- 53.Дефіцит та профіцит бюджету
- 54.Державний кредит та державний борг.
- 55.Місцеві фінанси та їх структура.
- 56.Порядок складання, затвердження та виконання місцевих бюджетів.
- 57.Міжбюджетні трансферти: види, порядок їх визначення та практика надання .
- 58.Об'єктивна необхідність і сутність страхового захисту.
- 59.Економічна природа і сутність страхування.
- 60.Функції і принципи страхування.
- 61.Класифікація страхування.
- 62.Поняття страхового ринку, його структура.
- 63.Сутність страхової компанії та організація її діяльності
- 64.Домогосподарство як інституційна економічна одиниця та суб'єкт фінансових відносин.
- 65.Теоретичні основи фінансів домогосподарств.
- 66.Бюджет домогосподарства та його структура.
- 67.Сукупні ресурси та сукупні витрати домогосподарств.
- 68.Заощадження домогосподарств, їх класифікація, мотиви та чинники.
- 69.Сутність фінансової безпеки та її місце в системі економічної безпеки.
- 70.Механізм та системи забезпечення фінансової безпеки держави.
- 71.Основні аспекти фінансової системи Сполучених Штатів Америки.
- 72.Фінансова система Японії та особливості її функціонування.
- 73.Фінансова система Великої Британії.
- 74.Основні положення структури фінансової системи Франції.
- 75.Особливості функціонування фінансової системи Німеччини.
- 76.Основи функціонування фінансової системи Скандинавських країн.
- 77.Європейська економічна інтеграція: етапи розвитку та коригування пріоритетів фінансової політики.
- 78.Інституційна структура Європейського Союзу.
- 79.Організація фінансів Європейського Союзу.
- 80.Особливості формування бюджету та бюджетний процес Європейського Союзу.

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90-100	Відмінно	A	відмінне виконання

82-89	Дуже добре	В	вище середнього рівня
75-81	Добре	С	загалом хороша робота
67-74	Задовільно	Б	непогано
60-66	Достатньо	Е	виконання відповідає мінімальним критеріям
1-59	Незадовільно	Ех	необхідне перескладання

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основна

1. Бюджетний кодекс України: зі змінами і доп. станом на 11.01.2019 р. No 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
2. Податковий кодекс України: від 02.12. 2010 р. в ред. від 22.05. 2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. Фінанси України: навч. посіб. / Карлін М. І. та ін.; за ред. Карліна М. І., Івашко О. А. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018. 332 с.
4. Івашко Олена. Теорія фінансів : навч. посіб. [вид. 2-ге; доп. і переробл.]. Харків : ФОП Панов А.М., 2020. 408 с.

Додаткова

1. Андрущенко В. Л. Фінансова думка Заходу в XX столітті: теоретична концептуалізація і наукова проблематика державних фінансів: монографія. Львів: Каменяр, 2000. 304 с.
2. Бланк І. О., Ситник Г. В. Управління фінансами підприємств: підручник. Київ: КНТЕУ, 2006. 780 с.
3. Безугла В. О., Постіл Л. І., Шаповал Л. П. Страхування: навч. посіб. Київ: Центр учб. літ., 2008. 582 с.
4. Бояр А. О. Бюджетний процес у Європейському Союзі: монографія. Луцьк: Вежа Друк, 2012. 524 с.
5. Економічна безпека: навч. посіб. / за ред. З. С. Варналія. Київ: Знання, 2009. 647 с.
6. Зятковський І. В. Фінанси суб'єктів господарювання в умовах інституціональних перетворень: монографія. Тернопіль: Екон. думка, 2006. 384 с.
7. Карлін М. І., Івашко О. А. Фінансові системи країн Європейського Союзу: підручник. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 384 с.
8. Карлін М. І., Івашко О. А. Фінансові системи Австралії, країн та залежних територій Океанії: навч. посіб. Луцьк: Терен, 2012. 180 с.
9. Карлін М. І., Івашко О. А. Фінансові системи країн Африки: навч. посіб. Луцьк: Терен, 2012. 236 с.
10. Кізима Т. О. Фінанси домогосподарств: сучасна парадигма та доміанти розвитку / [вступ. слово С. І. Юрія]. Київ: Знання, 2010. 431 с.
11. Коваленко Л. О., Ремньова Л. М. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. – 3-тє вид., випр. і допов. Київ: Знання, 2008. 483 с.

Інтернет-ресурси

1. Законодавство України: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.

2. *Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського*: веб-сайт. URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>.
3. *Національний банк України* веб-сайт. URL: www.bank.gov.ua.
4. *Офіційний сайт Державного комітету статистики України*. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. *Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду*. URL: <http://www.imf.org>.
6. *Офіційний сайт Міністерства фінансів України*. URL: <http://www.minfin.gov.ua> .
7. *Офіційний сайт Світового банку*. URL: <http://www.worldbank.org>.